KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
OLOMOUCKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V OLOMOUCI

V Prostějově dne 10. 10. 2024

Č. j.: KHSOC/39677/2024/PV/HOK
Sp. značka: KHSOC/34975/2024
Počet listů: ---
Počet příloh: ---

Účastník řízení:
MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s.
Tovární 1059/41, Hodolany
779 00 Olomouc

R O Z H O D N U T Í

Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci (dále jen „KHS“) jako správní úřad věcně příslušný podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“) a místně příslušný podle § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., v řízení o žádosti podle § 3 odst. 4 zákona č. 258/2000 Sb., vydává toto

rozhodnutí:

právnické osobě MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s., se sídlem Tovární 1059/41, Hodolany, 779 00 Olomouc, IČO: 61859575 (dále jen „účastník řízení“), jakožto osobě uvedené v § 3 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., provozující vodovod Slatinky, se **na dobu jednoho roku** od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí **povoluje** užití vody, která **nesplňuje** mezní hodnotu ukazatele **mangan** v pitné vodě.

Současně KHS v souladu s § 3 odst. 6 zákona č. 258/2000 Sb. určuje:

1) maximální hodnotu ukazatele mangan po dobu platnosti tohoto časově omezeného povolení: 0,2 mg/l
2) dobu k odstranění závady: do jednoho roku od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

V souladu s § 99 zákona č. 258/2000 Sb. je toto rozhodnutí vázáno na splnění podmínek:

1) v návaznosti na § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb. nelze po dobu platnosti tohoto povolení vodu z vodovodu Slatinky používat k přípravě kojenecké stravy a nápojů pro kojence,
2) v návaznosti na § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb. zajistí účastník řízení, aby po dobu platnosti tohoto povolení byla na jeho internetových stránkách nebo způsobem v místě obvyklým veřejně přístupná informace, že KHS doporučuje omezit přímou spotřebu vody z vodovodu Slatinky u malých dětí do 2 let věku,
3) v návaznosti na § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb. zajistí účastník řízení po dobu platnosti tohoto povolení postupem podle § 4 odst. 1 a 2 zákona č. 258/2000 Sb. kontrolu jakosti pitné vody z vodovodu Slatinky v rozsahu ukazatele mangan v četnosti

10x ročně (mimo úplný rozbor) a výsledky těchto kontrol obratem vloží do informačního systému PiVo.

Odůvodnění:

Dne 23. 8. 2024 obdržela KHS od účastníka řízení jako provozovatele vodovodu Slatinky, „*Žádost o povolení užití vody, která nesplňuje mezní hodnotu ukazatele mangan vody pitné pro zásobování vodovodu Slatinky*“, ze dne 21. 8. 2024, zaevidovanou pod č. j. KHSOC/34975/2024/PV/HOK (dále jen „žádost“).

Jelikož žádost neobsahovala všechny předepsané náležitosti podle § 3 odst. 5 zákona č. 258/2000 Sb., byl účastník řízení v souladu s § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) vyzván přípisem č. j. KHSOC/36880/2024/PV/HOK, ze dne 23. 9. 2024 (dále jen „výzva“), aby žádost ve lhůtě do 14 kalendářních dnů ode dne doručení výzvy doplnil o vyhodnocení možnosti jiného zajištění dodávky pitné vody a odhad nákladů na navrhované nápravné opatření.

Současně s výzvou bylo KHS, vzhledem k běhu lhůty pro vydání rozhodnutí v souladu s § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu, správní řízení o žádosti usnesením přerušeno, a to na dobu, která se shoduje se lhůtou poskytnutou účastníku řízení ve výzvě.

Dne 27. 9. 2024 obdržela KHS od účastníka řízení „*Doplnění k žádosti o povolení užití vody, která nesplňuje mezní hodnotu ukazatele mangan vody pitné pro zásobování vodovodu Slatinky*“, ze dne 27. 9. 2024, zaevidované pod č. j. KHSOC/39109/2024/PV/HOK, čímž odpadla překážka, pro níž bylo řízení přerušeno. Od tohoto dne KHS v řízení pokračovala.

Ze žádosti, která po doplnění obsahovala potřebné náležitosti stanovené v § 3 odst. 5 zákona č. 258/2000 Sb. vyplývá, že účastník řízení je provozovatelem vodovodu Slatinky, ze kterého je zásobováno cca 545 obyvatel obce. Spotřebiště je zásobováno pitnou vodou z podzemního zdroje, vrtu HJ 302, o vydatnosti 2,0 l/s (dále jen „zdroj“). Voda je čerpána do vodojemu o objemu 150 m^3. Z vodojemu je voda dopravována gravitačně do obce Slatinky. Dezinfekce pitné vody je zabezpečena dávkováním chlornanu sodného.

Nárůst koncentrace manganu ve zdroji byl účastníkem řízení, jakožto provozovatelem předmětného vodovodu pro veřejnou potřebu, zaznamenán na základě provozních vzorků v první polovině roku 2023. Podle kontrolních rozborů ve spotřebišti byla zaznamenána v červnu 2024 koncentrace manganu převyšující mezní hodnotu 0,050 mg/l stanovenou vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. Důvod zvýšeného obsahu manganu ve vodě není účastníku řízení znám.

Pokud se týká nápravných opatření, účastník řízení navrhuje propojení na „vodovod Pomoraví“, přičemž v současné chvíli není jiná možnost, jak zajistit dodávku pitné vody, než ze stávajícího vodovodu Slatinky. Přepokládaný odhad nákladů na nápravu zjištěného stavu (nadlimitní koncentrace manganu) je 850 000 Kč.

Přílohou žádosti byl dokument „*Protokol o autorizovaném hodnocení zdravotních rizik Skupinový vodovod Slatinky – hodnocení zdravotních rizik manganu z pitné vody*“, zpracovaný MUDr. Bohumilem Havlem, Větrná 9, 568 02 Svitavy (držitel osvědčení o autorizaci k hodnocení zdravotních rizik expozice chemickým látkám v prostředí vydaného

Státním zdravotním ústavem Praha pod č. 008/04), v květnu 2024 (dále jen „HRA“). HRA je zpracováno v souladu s obecnými metodickými postupy Americké agentury pro ochranu životního prostředí (dále jen „US EPA“) a Světové zdravotnické organizace (dále jen „WHO“), jakož i autorizovaným návodem AN 16/04 verze 6 Státního zdravotního ústavu Praha (dále jen „SZÚ“) pro autorizované hodnocení zdravotních rizik dle zákona č. 258/2000 Sb.

Z provedeného hodnocení nebezpečnosti a expozice (viz čl. III. a IV. HRA) vyplývá, že mangan je jeden z nejčastěji se vyskytujících kovů zemské kůry a obvykle se vyskytuje společně se železem. Různé sloučeniny (organické, anorganické) manganu mají podstatně odlišné fyzikální a chemické vlastnosti, což určuje jejich chování v prostředí a následně možnost expozice člověka a ovlivnění jeho zdraví. Mangan je pro člověka esenciálním prvkem, tvoří součást důležitých enzymů v těle a je nezbytný pro některé metabolické procesy a funkce nervových buněk. Dominantní cestou příjmu manganu je potrava, nicméně jeho biodostupnost z pitné vody je nalačno 2x vyšší než potravou. O karcinogenitě manganu pro člověka nejsou žádné důkazy (US EPA zařazuje mangan do skupiny D, tj. látky neklasifikovatelné z hlediska lidské karcinogenity).

Za citlivější populační skupiny vůči zvýšenému příjmu manganu jsou považováni kojenci a malé děti, a to z důvodu relativně vyššího příjmu vody ve vztahu k tělesné hmotnosti, vyššímu stupni vstřebávání manganu v organizmu a nezralosti jaterního vylučovacího systému, jakož i toxickým účinkům manganu na vývoj nervového systému kojence. Dle autorizačního návodu SZÚ (AN 16/04 verze 6) pro hodnocení zdravotních rizik z pitné vody má být hodnocení rizika chronických účinků provedeno pro koncentraci polutantu, do které je žádána výjimka. Pokud je reálná průměrná koncentrace výrazně nižší, nežli požadovaný mírnější limit a nemá rostoucí tendenci, provede se výpočet expozice a koeficientu nebezpečnosti také pro reálnou průměrnou koncentraci za poslední 3 roky. V daném případě se nadlimitní obsah manganu v dodávané vodě nárazově objevuje až od roku 2023. Použití dlouhodobé průměrné koncentrace je proto bezpředmětné.

Ze závěrů HRA plyne, že zvýšený obsah manganu do maximální koncentrace 0,2 mg/l může i při kratším období zvýšených hodnot v dodávané vodě představovat riziko nepříznivých zdravotních účinků u kojenců a malých dětí do 2 let věku. **Pro požadovanou výjimku z kvality vody v ukazateli mangan do maximální koncentrace 0,2 mg/l proto zpracovatel HRA doporučuje, na základě provedeného hodnocení zdravotních rizik, stanovení podmínky, že vodu z vodovodu Slatinky nelze používat k přípravě kojenecké stravy a nápojů pro kojence a dále doporučuje omezit přímou spotřebu této vody u malých dětí do 2 let věku.**

Po zhodnocení předložených podkladů dospěl orgán ochrany veřejného zdraví k závěru, že jsou v souladu s § 3 odst. 4 zákona č. 258/2000 Sb. dány podmínky pro povolení na časově omezenou dobu užití vody, která nesplňuje mezní hodnotu ukazatele mangan v pitné vodě „vodovodu Slatinky“, přičemž současně byla ve smyslu § 3 odst. 6 téhož zákona určena maximální hodnota dotčeného ukazatele a doba odstranění závady.

KHS na základě zhodnocení rizik zvýšeného obsahu manganu v pitné vodě z vodovodu Slatinky podle § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb. stanovila se zohledněním závěrů HRA postupem podle § 99 zákona č. 258/2000 Sb. podmínky č. 1, 2 a 3 uvedené výše.

Podmínku č. 1 ve věci zákazu užití vody pro kojence stanovila KHS za účelem zajištění ochrany veřejného zdraví před nejakostní pitnou vodou v ukazateli mangan u citlivé populační skupiny obyvatelstva. Ke stanovení podmínky došlo na základě hodnocení zdravotních rizik, kdy KHS

se ztotožňuje se závěrem HRA, že zvýšený obsah manganu do maximální koncentrace 0,2 mg/l může i při kratším období zvýšených hodnot v dodávané vodě představovat riziko nepříznivých zdravotních účinků u kojenců, a proto stanovila, že po dobu platnosti tohoto povolení nelze vodu z vodovodu Slatinky používat k přípravě kojenecké stravy a nápojů pro kojence.

Odběratelé – kojenci, kterým je připravována z pitné vody kojenecká strava a kojenecké nápoje, a kteří jsou vyloučeni stanovenou podmínkou č. 1 ze zásobování vodou z vodovodu Slatinky, budou ve smyslu § 3a odst. 7 věty poslední zákona č. 258/2000 Sb. zásobováni účastníkem řízení jakostní pitnou vodou.

Podmínku č. 2 stanovila KHS rovněž za účelem zajištění ochrany veřejného zdraví před nejakostní pitnou vodou v ukazateli mangan u citlivé populační skupiny obyvatelstva, a to u malých dětí ve věku do 2 let. Ke stanovení podmínky došlo na základě hodnocení zdravotních rizik, kdy KHS se ztotožňuje se závěrem HRA, že zvýšený obsah manganu do maximální koncentrace 0,2 mg/l může i při kratším období zvýšených hodnot v dodávané vodě představovat riziko nepříznivých zdravotních účinků u malých dětí do 2 let věku, a proto stanovila pro účastníka řízení povinnost zajistit, aby po dobu platnosti tohoto povolení byla na jeho internetových stránkách nebo způsobem v místě obvyklým veřejně přístupná informace, že KHS doporučuje omezit přímou spotřebu vody z vodovodu Slatinky u malých dětí do 2 let věku.

Podmínku č. 3, tedy vyšší četnost kontrol jakosti vody v ukazateli mangan, stanovila KHS na základě hodnocení zdravotních rizik za účelem zajištění ochrany veřejného zdraví před nejakostní pitnou vodou v ukazateli mangan všech odběratelů, tj. obyvatel obce Slatinky používajících nejakostní pitnou vodu (včetně citlivé populační skupiny obyvatelstva). Při zajištění odběrů vzorků pitné vody postupuje účastník řízení podle § 4 odst. 1 a 2 zákona č. 258/2000 Sb.

Podle § 3a odst. 7 zákona č. 258/2000 Sb. je účastník řízení jako provozovatel vodovodu Slatinky povinen neprodleně v přiměřeném rozsahu informovat o povolení podle § 3 odst. 4 zákona č. 258/2000 Sb. a o jeho podmínkách všechny odběratele a další osoby v obdobném postavení, kterých se opatření týká. Pokud z těchto opatření nebo rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví plyne pro některé skupiny obyvatelstva možné ohrožení zdraví, je účastník řízení povinen do této informace zahrnout i postup k ochraně zdraví. **Dále je účastník řízení povinen neprodleně zajistit zásobování pitnou vodou pro odběratele vyloučené nebo omezené v zásobování vodou**.

Ze shora uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je ve výroku tohoto rozhodnutí uvedeno.

Při svém rozhodování vycházel orgán ochrany veřejného zdraví z podkladů, kterými jsou následující dokumenty:

1) Žádost, včetně přílohy (Protokol o autorizovaném hodnocení zdravotních rizik Skupinový vodovod Slatinky – hodnocení zdravotních rizik manganu z pitné vody, zpracovatel MUDr. Bohumil Havel, Větrná 9, 568 02 Svitavy), ze dne 21. 8. 2024, doručené na KHS dne 23. 8. 2024, zaevidované pod č. j. KHSOC/34975/2024/PV/HOK
2) Výzva a usnesení o přerušení řízení č. j. KHSOC/36880/2024/PV/HOK, ze dne 23. 9. 2024
3) Doplnění žádosti, ze dne 27. 9. 2024, doručené na KHS dne 27. 9. 2024, zaevidované pod č. j. KHSOC/39109/2024/PV/HOK.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 81 a násl. správního řádu podat odvolání, a to do 15 dnů ode dne jeho oznámení. Odvolání se podává u Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci, územní pracoviště Prostějov, Šafaříkova 2907/49, 797 20 Prostějov. O odvolání rozhoduje Ministerstvo zdravotnictví.

MUDr. Lenka Pešáková, Ph.D.
Digitálně podepsal MUDr. Lenka Pešáková, Ph.D.
Datum: 2024.10.10 13:43:55 +02'00'

MUDr. Lenka Pešáková, Ph.D.
ředitelka

Rozdělovník:
1. KHS – spis
2. Účastník řízení – ID datové schránky: b3ge93n
3. Ministerstvo zdravotnictví – ID datové schránky: pv8aaxd